

תורת פתח עליו, וגם תורת מחיצה עליו.

תורת מחיצה עליו — בדאמרן, שאינו מבטל את הסתימה של חומת העיר להיות כפתח.

תורת פתח עליו — בסולם שבין שתי הצירות, שאין בהם פתח, ואפשר לעבור מאחת לשניה רק דרך הסולם הזה.

תורת פתח עליו, שאם רצו בני החצירות להיות ביחד ולטלטל ביניהם באמצעות סדקים שבכותל, אחד מערב. דהיינו עירוב אחד להם, כיון שהסולם נחשב כפתח ביניהם, ולולי הפתח אינם יכולים לערב ביניהם.

ותורת מחיצה עליו, שאינו מבטל את המחיצה הקיימת, שאם רצו להיות בנפרד — שנים מערבין. כל אחת מערבת לעצמה.

ותמהינן: ומי אמר רב נחמן הכי, שיש לסולם תורת מחיצה לקולא, שיוכלו לערב באמצעותו?

והאמר רב נחמן אמר שמואל: אנשי הצר ואנשי מרפסת, הגרים בעליה, ויש מרפסת לאורך כל העליות שדרכה עוברים אל המדרגות [הסולם] ויורדים אל החצר, ועוברים בה בדרכם אל המבוי. ואם לא עירבו בני המרפסת עם בני החצר, הרי הם אוסרים עליהם בדריסתם בחצר את הטלטול בה. ואם אירע ששכחו ולא עירבו בני מרפסת עם בני חצר.

אם יש לפניהם לפני המרפסת, לרגלי הסולם העולה מהחצר למרפסת, "דקה", צורת הפתח נמוכה בגובה ארבעה — הסתלקו בכך בני המרפסת מהחצר, ולכן המרפסת אינה אוסרת את החצר.

ואם לאו — אוסרת המרפסת את החצר, כיון שדיירי המרפסת יוצאים דרך החצר למבוי.

אלמא, יש על הסולם תורת פתח להחמיר, ואין עליו תורת מחיצה להקל.

ומשנינן: הכא במאי עסקינן — בדלא גבוה מרפסת מהחצר עשרה טפחים, ולכן אין כאן מחיצה.

ותמהינן: אם כן, שהמרפסת פתוחה לחצר בלי מחיצה, ואי לא גבוה מרפסת עשרה, כי קא עביד דקה — מאי הוי!?! והרי אין מחיצה לאורך כל המרפסת בינה ובין החצר!

ומשנינן: במגופפת, שאכן יש סביב המרפסת מחיצות בגובה עשרה, אלא שיש בה פתח עד עשר אמות.

דכיון דעביד לפני הסולם "דקה" — איסתלוקי איסתלוק ליה בני המרפסת מהכא.

אמר רב יהודה אמר שמואל: כותל שבין שתי חצירות, שרצפה שריצף אותה בסולמות הסמוכים לכותל — אפילו רצופים הסולמות ביתר מעשר אמות — תורת מחיצה עליו.

רמי ליה רב ברונא לרב יהודה, בהיותם ב"מעצרתא" דבי רב חנינא:

וכי מי אמר שמואל שסולם תורת מחיצה עליו?

והאמר רב נחמן אמר שמואל: אנשי מרפסת ואנשי חצר ששכחו ולא עירבו, אם יש לפני דקה ארבעה — אינה אוסרת המרפסת

את החצר.

ואם לאו — אנסת:

ומוכח שאין לסולם [המדרגות] שבין החצר למרפסת תורת מחיצה.

ומשינין: **הכא במאי עסקינן — דלא גבוה המרפסת עשרה מעל החצר.**

ותמהינן: **ואי לא גבוה מרפסת עשרה — כי עביד "דקה" מאי הוי? והרי אין הדקה מהווה מחיצה?**

ומשינין: **הכא במאי עסקינן, בחצר מגופפת במחיצה, ויש במחיצה פירצה עד עשר אמות. דכיון דעביד דקה לפני הסולם של המרפסת — איסתלוקי איסתלק בני המרפסת מהכא, מהחצר.**

הנהו בני קקונאי דאתי לקמיה דרב יוסף.

אמרו ליה: הב לן גברא העמד לנו אדם דליערב לן מאתין, שיערב לנו עירוב לעירנו, שהיא עיר של רבים ונעשית של יחיד, והרי היא צריכה שיור.

אמר ליה רב יוסף לאבבי: זיל ערב להו, וחזי, אך ראה לעשותו כראוי, כדי דלא מצווחת עלה, שלא יבואו בטענות [צווחות] בבי מדרשא על עירובך.

אזל הלך אבבי, חזא להנהו בתי וראה כמה בתים דפתחי לנהרא שהם פתוחים לכיוון הנהר, ולא לכיוון עיר.

אמר אבבי: הני, בתים אלו, הפתוחים לנהר — להוי שיור למתא, יהוו את הבתים שצריכים לשייר ללא עירוב.

הדר, חזר בו אבבי מרעיונו זה, כי אמר אבבי הרי "אין מערבין את כולה" תנן. מכלל, שהבתים שמשייר צריכים להיות בתים כאלו **דאי בעי לעירובי — מצוי מערבי, אלא שעתה הוא משיירם.**

ובתים אלו, שאין להם פתח לעיר, אינם יכולים לערב עם בני העיר, וממילא אין הם ראויים להיות "שיור" לעיר.

אלא, איעביד אעשה להו לבתים אלו כווי, חלונות לכיוון העיר, דאי בעו שאם ירצו לעירובי דרך חלונות — מצו מערבי, יוכלו לערב דרך החלונות.

הדר אמר: **לא בעי, אין לי צורך לעשות להם חלונות.**

דהא רבה בר אבוח מערב לה לכולה לכל שכונותיה של העיר "מחוזא" — ערסייתא ערסייתא, שכונה שכונה לחוד, ולא היה מערבם יחד משום החרין שהיה ביניהם, שבו היו שמים את פירא, הפירות דבי תורי, עבור השוורים.

והיה מערב כך את כל שכונותיה של מחוזא, **דכל חד וחד מהשכונות שלא עירבה עם שאר השכונות הוי "שיור" לחבריה, בכך שלא עירבו אותן יחד.**

ואף על גב דאי בעו לעירובי בחדי הדדי — לא מצו מערבי בגלל החריצים שביניהם. ומוכח שגם שכונה שאינה יכולה להתערב עם חברותיה נחשבת כ"שיור".

הדר אמר אבבי: **לא דמי העיר שלפנינו למחוזא.**

התם — אי בעי בני השכונות הנפרדות לערובי, מערבי דרך גגות הבתים.

ואילו הני בתים שפתחיהם לכוון הנהר, לא מצי מערבי כלל.

הילכך נעבדן להו כווי חלונות שבאמצעותם אפשר להם לערב עם בני העיר.

הדר אמר: כווי נמי לא בעי.

דההוא בי תיבנא בית תבן דהוה ליה למר בר פופידתא מפומבדיתא, ושויה שיוור לפומבדיתא.

אמר אביי: היינו דאמר לי מר רב יוסף: חזי לחזור על כל צידי היתר המבוי שיהיו כהלכתם, דלא מצווחת עלה כבי מדרשא.

שנינו במשנה: אלא אם כן עשה חוצה לה בעיר חדשה.

תניא, אמר רבי יהודה: עיר אחת היתה ביהודה ו"חדשה" שמה, והיו בה חמשים דיוורים אנשים ונשים וטף. ובה היו משערים חכמים, והיא היתה שיוור.

איבעיא להו: אותה שכונה "חדשה" שאין מערבים אותה עם העיר משום שיוור — מהו לערב אותה לעצמה כולה, ללא שיוור?

ותמהינן: מאי שנא השכונה ה"חדשה" מהעיר?

והרי כי היכי דאיהי שיוור לגדולה בכך שלא התערבה עמה — גדולה נמי, שלא מערבים אותה עמה, היא שיוור לקטנה.

אלא: הכי קא מיבעיא לן: לערב עיר שלימה שהיא כעין העיר "חדשה", שהיא עיר קטנה בעלת חמישים דיוורים בלבד, שאין בעיר הזאת שכונה נוספת — מהו? האם גם בה גזרו שבלי שיוור אין מערבין?

פליגי בה רב הונא ורב יהודה.

חד אמר: בעיא שיוור, וחד אמר: לא בעיא שיוור.

שנינו במשנה: רבי שמעון אומר: שלש הצירות הם שיוור.

אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כרבי שמעון.

רבי יצחק אמר: אפילו בית אחד וחצר אחת.

ותמהינן: חצר אחת בלי בית סלקא דעתך שמהוה שיוור, והרי אינה דירה.

ומשנינן: אלא אימא: בית אחד בחצר אחת.

אמר ליה אביי לרב יוסף: הא דרבי יצחק — גמרא שקיבלה בקבלה, או סברא היא?

אמר ליה: מאי נפקא לן מינה?

אמר ליה: וכי גמרא גמור לימוד הגמרא — זמורתא, כזמר בעלמא, תהא? והיינו, שחשוב לדעת אם הענין הוא דבר שבא בקבלה או מסברא.

מתניתין:

מי שהיה בשדה בשעת כניסת השבת במזרח העיר, ואמר לבנו: ערב לי בצד מערב העיר.

או שהיה בשדה במערב העיר, ואמר לבנו: ערב לי במזרח. הרי:

אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה, וממנו לעירוכו שבצד הנגדי של העיר יותר מכאן